

Telekommunikationsprojekt i fransk mellem gymnasieklasser

Kirsten Kirkelund

Cand.mag. i fransk og idræt; sidefag i spansk.
Adjunkt, Ribe Katedralskole og timelærer ved
Danmarks Lærerhøjskole, Haderslev.

Ulla Pedersen

Cand.mag. i fransk og tysk.
Lektor, Vejen Gymnasium og HF.

Det er umiddelbart indlysende, at anvendelse af computerens mange faciliteter i stor udstrækning understøtter den skriftlige disciplin og indlæring, og da der stilles stadig større krav til elevernes formuleringsevner, gælder det om for læreren at finde metoder, som styrker og motiverer denne indlæring. Anvendelse af telekommunikation i undervisningen giver rig mulighed for at motivere og støtte elevernes skriftlige sprogfærdighed. I forbindelse med telekommunikation er det vigtigt at bemærke, at elevernes produkter får en reel modtager i stedet for læreren, og dette er ikke uvæsentligt. Som følge heraf mener vi at kunne konstatere en anderledes sproglig og indholdsmæs-

sig kritisk sans hos eleverne over for det produkt, der skal sendes til en anden gruppe elever, samt en glæde ved at kunne afsløre og påpege fejl og uhensigtsmæssigheder i de produkter, de modtager fra fremmede elever.

Den naturlige feedback har desuden en positiv indvirkning på elevernes motivation, men for at holde de to elevgruppers nysgerrighed vedlige, er det vigtigt at stile mod en udveksling af informationer og synspunkter, der supplerer arbejdet med et emne og undgå at sende elevbesvarelser, der bygger på ensartede læreroplæg, eller har karakter af gentagelse.

Telekommunikation mellem to grupper elever kan foregå på internationalt plan mellem et dansk og et udenlandsk gymnasium eller på nationalt plan mellem f.eks. to danske gymnasieklasser, og indholdssiden i telekommunikationen kan være meget forskellig alt efter, hvilke kontakter gymnasiet har. Gennem telekommunikation med et udenlandsk gymnasium sker der en naturlig speciel skærpelse af sprogindlæringen og det faglige indhold.

Hvad enten det drejer sig om international eller national kommunikation, er det utrolig vigtigt, at de danske lærere mødes regelmæssigt for at aftale og planlægge relevante projekter. Det er også meget vigtigt, at eleverne evaluerer og gør sig klart, hvilket udbytte de får af udveksling via telekommunikation samt deltager i idéfasen med hensyn til udvælgelse af emne og metode. I det følgende vil vi beskrive et telekommunikationsforløb i faget fransk, som har fundet sted i Ribe Amt mellem Vejen Gymnasium og Ribe Katedralskole.

I. Forløb i forbindelse med filmen „*Au revoir les enfants*”.

Mål

Dette forløb skulle gøre det muligt for eleverne at dele erfaringer og viden med hinanden i forbindelse med en fælles tekst: filmmanuskriptet „*Au revoir les enfants*”, som foregår i Frankrig under 2. verdenskrig og beskriver venskabet mellem to drenge, hvoraf den ene er jøde.

Målet var at give eleverne en fælles vi-

den om den tid, hvor teksten foregår, samt at give dem mulighed for at bidrage med private oplevelser, ganske vist oplevet af forældre og bedsteforældre. Endelig skulle de have mulighed for at bruge deres fantasi og forestillingsevne, og de forskellige arbejdsmetoder skulle gerne medvirke til at gøre teksterne i undervisningen mere vedkommende og derigennem skabe et større engagement end normalt.

Ud over elevkommunikationen mellem Ribe Katedralskole og Vejen Gymnasium havde vi i dette første forløb også mulighed for at kommunikere med Vejen Gymnasiums venskabs-gymnasium i Châteaulin, Bretagne.

Fremgangsmåde

For at fremskaffe faktiske oplysninger om forholdene under anden verdenskrig skulle eleverne udspørge deres forældre og bedsteforældre og ved hjælp af disse spørgsmål få et billede af forholdene på den tid.

I dette tilfælde kunne eleverne øve sig i at omformulere til fransk de svar og fortællinger, de havde fået fra deres forældre og bedsteforældre, altså en øvelse i at formidle et til tider ret kompliceret budskab til et ret enkelt fransk.

Vejen-eleverne benyttede sig desuden af muligheden for at kommunikere med vort franske venskabsgymnasium. Foruden besvarelse af alle de mange spørgsmål Vejen-eleverne havde stillet, sendte de franske elever meget materiale fra bøger og aviser, som fremstillede de faktiske forhold.

Ud over de historiske oplysninger, kommenterede de franske elever filmen „*Au revoir les enfants*” som de også havde set, samt sendte en del materiale, der dokumenterede hvordan de havde eftersporet de historiske persons baggrund.

Det var et meget spændende materiale, hvor vi fik indblik i, hvordan folk i Bretagne havde oplevet krigen. Materialet var så spændende, at vi brugte langt mere tid på emnet end planlagt, og på et tidspunkt måtte vi da også sige stop og gå videre med et nyt emne.

For yderligere at engagere eleverne i begivenhederne under anden verdenskrig, havde vi arrangeret et møde mellem elevgruppen og en herboende fransk kvindelig jøde, som havde siddet i koncentrationslejr. Dette møde var meget spændende, fordi eleverne fik lov at stille deres spørgsmål til en, som havde oplevet rædslerne på sin egen krop, hvilket i sagens natur gjorde et stort indtryk. Mødet foregik på dansk.

For at inddrage denne oplevelse i undervisningen skulle eleverne nu forestille sig, hvordan det var at leve dengang under anden verdenskrig, og denne opgave blev for Vejen-elevernes vedkommende løst dels ud fra en associationsøvelse med efterfølgende hurtigskrivning over sangen Sarah, som omhandler et jødebarns skæbne, dels ud fra et billede af et bombardement af en by.

Det var forbløffende, hvor stor skrive-lysten og kreativiteten var, og eleverne

bad om at måtte udnytte frikvarteret til at færdiggøre deres skrivning. Dette ønske blev selvfølgelig indfriet, da det var udtryk for elevernes engagement.

Ribe-eleverne skulle gennem dagbogsskrivning give et billede af unges dagligdag under anden verdenskrig.

De forskellige indlæg, der blev udvekslet elektronisk var i høj grad med til at bringe tekstgennemgangen meget tæt på den enkelte elev, og vi tror, at dette medvirkede til, at grundteksten „*Au revoir les enfants*” for eleverne blev meget mere vedkommende og blev opfattet i en større sammenhæng.

På det sproglige plan er der ingen tvivl om, at eleverne ved et så grundigt arbejde med både den mundtlige og den skriftlige disciplin bliver meget mere fortrolige med det gloseforråd, der hører til emnet. Der er meget, der tyder på, at eleverne specielt godt husker det, de indlærer, hvis det sker i forbindelse med personlig oplevelse.

I forbindelse med kommunikationen med de franske elever var det spændende at iagttage elevernes begejstring, da det gik op for dem, hvor forholdsvis ubesværet kommunikationen med franskmændene gik. Brevene var jo til at forstå.

En sådan oplevelse kan være af stor betydning for elevernes lyst til at dygtiggøre sig yderligere, og vi oplevede da også ofte, at deres krav til f. eks. grammatisk korrekthed og sproglig nuancering voksede.

II. Forløb om tekster af Michel Tournier

I dette projekt har hensigten bl.a. været at afsøge hvilken pædagogik og hvilke arbejdsopgaver, der egner sig bedst til at udnytte elektronisk post. Det har her været meget magtpåliggende at tilrettelægge arbejdet således, at elevernes motivation og nysgerrighed blev stimuleret. Denne tilrettelæggelse af arbejdet førte samtidig en helt anden undervisningssituation med sig i klasseundervisningen, idet indlæggene fra Ribe-eleverne dels medførte en del diskussion på klassen med efterfølgende skriftlig respons, dels satte gang i elevernes fantasi og dermed følgende spørge og gættelyst, og Michel Tournier-forløbet er derfor et godt eksempel på en vellykket telekommunikation.

a: „*Pierrot ou les secrets de la nuit*”

Den kendte sang *Au clair de la lune* (‘Pjerrot sagde til månen’) blev aflyttet med henblik på indholdsforståelse. Sangens tema blev diskuteret, og især personernes relationer var genstand for vores opmærksomhed. Har personerne den samme rolle som i vores danske udgave? Hvem skriver i virkeligheden til hvem? Hvilke personlighedstyper gemmer der sig bag Pierrot, Arlequin og Colombine?

Ud fra et portræt af Pierrot, Arlequin og Colombine, som findes i folio-udgaven, 1990, og efter læsning af horoskop-tekster lavede eleverne på begge skoler en typebestemmelse af sig selv. Denne karakteristik skulle på samme tid være en gensidig præsentation.

Hensigten med at lave en præsentation på denne måde var at vække interessen hos de elever, som de skulle kommunikere med. Samtidig var eleverne selv spændte på at se hinandens præsentationer.

Efter denne indledende fase skulle Ribe-eleverne og Vejen-eleverne lave forskellige arbejdsopgaver i forbindelse med teksten „*Pierrot ou les secrets de la nuit*”, som skulle udveksles og kommenteres elektronisk. Vejen-eleverne fik således ikke lov til at læse teksten, men skulle udelukkende på baggrund af bogens illustrationer og brevet fra Pierrot til Colombine give et bud på personernes indbyrdes relationer, tekstens handling og fortolkning. Resultatet skulle sendes til Ribe-eleverne, som i mellemtiden havde læst og fortolket fortællingen, og som nu havde til opgave at korrigere dette bud på handling og fortolkning og endelig give et resumé af handlingen.

På denne måde var der et naturligt formål med den skriftlige produktion, og der var stor interesse for at erfare, om man havde gættet handlingen og tolket rigtigt.

b: „*Amandine ou les deux jardins*”

Denne novelle handler om overgangen fra barn til voksen symboliseret ved forældrenes have og den vildt voksende nabohave. Både Ribe-eleverne og Vejen-eleverne læste novellen på samme tidspunkt. Det foregik stort set som traditionel tekstlæsning. Til brug for elektronisk udveksling fik eleverne følgende opgave:

Un endroit interdit par vos parents -
har du nogensinde gjort noget, som
dine forældre har forbudt dig?

Besvarelsenerne var anonyme, ingen måtte kende til de forbudte veje. Der var således indlagt et spændingsmoment, og eleverne var da også nysgerige efter at læse og kommentere hinandens indlæg.

Da tekstens tema er overgangen fra barn til voksen og det første bekendtskab med kærligheden, lavede Vejen-eleverne desuden nogle ungdomsbrevkassespørgsmål, som Ribe-eleverne skulle svare på. Som det ses, var begge opgavetyper afhængige af en modtager.

Som afslutning på læsningen lavede begge elevgrupper en tolkning af novellen til dels i form af de kreative opgaver foreslået i folio-udgaven. Denne fortolkning blev 'blot' formidlet videre. Der blev ikke givet respons herpå.

III. BLOKDAG med søgning på WWW

Vejen-eleverne og Ribe-eleverne havde skaffet sig blokdag på samme dato for at kunne kommunikere løbende med hinanden uden afbrydelse.

Da vi også begge steder havde mulighed for at søge på WWW, aftalte vi, at dagen dels skulle bestå af søgning efter informationer på WWW og behandling af disse, nærmere bestemt søgning i elektroniske avisers nyhedsformidling, samt en direkte online-kommunikation, en online-debat om én eller flere udvalgte nyheder.

Forløbet af Blokdagen

Forberedelsen til denne online-debat blev grebet forskelligt an i Vejen og i Ribe.

Vejen-eleverne havde lige afsluttet læsningen af „*L'Eau des Collines*“, som foregår i Provence, og havde til dagen læst forskellige tekster som omhandlede Provence.

Vejen-elevernes opgave var derfor for det første at søge oplysninger fra WWW om emner med tilknytning til Provence, såsom oplysninger om La Provence, f.eks. under Nice-Matin og gemme oplysninger om følgende emner: *Sur la Côte d'Azur, Marseille, Centre ville, Le château d'If, L'historique, La Géographie, Les Peintres og Les Savons* og derefter sammenligne disse oplysninger med det i forvejen læste materiale om Provence. For det andet skulle Vejen-eleverne søge og nedgemme nyheder fra forskellige fransksprogede aviser, som AFP, *Lyon Capitale, Dernières Nouvelles d'Alsace, Le Matininternet, Le Soir Illustré og Le Journal des Enfants*, og ud fra disse lave debatoplæg til Ribe-eleverne, således at online-debatten, som skulle finde sted over middag, kunne blive spændende og forløbe godt.

Ribe-eleverne skulle lave en sammenligning mellem nyhedsformidlingen i papiravisform og i databaseform. Til formålet var der blevet hjembragt friske aviser fra fredag d. 22 marts direkte fra Frankrig: *Le Monde, Le Figaro, Le Parisien Libéré, Le Soir* (belgisk), *Le Canard Enchaîné, Le Dauphiné og L'Equipe*, og det var på forhånd konsta-

teret, at de fleste af aviserne havde en udgave på WWW.

Ribe-eleverne arbejdede i mindre grupper med hver deres avis, og opgaven bestod i, at de skulle udvælge 2-3 artikler i papiravisudgaven. Disse artikler skulle resumeres og kommenteres, og dette skulle bruges som indlæg i debatforum med Vejen-eleverne.

På skift søgte eleverne på WWW i de tilsvarende elektroniske udgaver efter artikler om det emne, de havde fundet på forhånd. Det spændende var, hvordan nyheden så ud på WWW sammenholdt med papiravisudgaven.

Det var ikke på forhånd til at vide, hvilke nyheder, der ville være at finde den pågældende dag. Der var en forventning om, at der ville være samme slags, som kunne findes i de danske medier i samme periode. Og ganske rigtigt! Hovednyhederne var kogsag og konflikten mellem Kina og Taiwan. På denne måde kunne elevernes forhåndskendskab komme dem til gode i forståelsen af de franske tekster.

Da elevgrupperne kun kunne søge på skift, anvendte de den øvrige tid på andre opgaver, men fælles for både Ribe- og Vejen-eleverne var, at udvælgelse af nyheder til debat og indlæg om samme skulle være færdige kl 12, således at debatten kunne gå i gang on-line.

På grund af tekniske vanskeligheder med et modem måtte alle leve med frustrationen over, at debatten ikke blev så livlig som forventet. Dagen blev dog, efter elevernes engagement

at dømme, en god dag med masser af sproglig øvelse og informationsværdi.

Råd i forbindelse med arbejdet med WWW

For at få det optimale ud af søgningen på WWW er det meget vigtigt at give eleverne nøjagtige skriftlige instrukser om, hvad, hvor og hvordan de skal søge, ellers går der for meget 'spildtid' med selve søgningen, og det er derfor meget nødvendigt, at læreren på forhånd har været inde på WWW og finde de baser, der er relevante for arbejdet med det valgte emne samt har lavet gode arbejdsanvisninger til eleverne.

I dette tilfælde havde vi ud over sådanne arbejdsanvisninger hotlistet nogle relevante WWW-adresser.

Der kan dog være mange gode grunde til at lade eleverne søge frit på et emne ved hjælp af den almindelige søgeprocedure, der er tilgængelig på nettet, da det selvfølgelig også er vigtigt, at de selv lærer at søge selektivt på nettet. Hvis dette er ens hensigt, kan man ikke tale om 'spildtid', men oftest er der i en undervisningssituation en begrænset tidsramme, og vi mener, at det er vigtigt, at eleverne gennem sådan en søgning også finder vigtige og interessante oplysninger og ikke ender uden resultat. Derfor vil vi anbefale rimelig faste retningslinier for søgningen.

Aktiviteten er stor på en sådan blok-dag, og læreren agerer blæksprutte for at dække de mange forskelligartede behov for hjælp. Her er det en stor

hjælp, at der er tale om gruppearbejde, da eleverne også er til stor indbyrdes hjælp for hinanden, både på det rent tekniske plan med hensyn til behandling af programmer, WWW og E-mail-system, og endelig i særdeleshed på det indholdsmæssige plan i formuleringssfasen.

En anderledes undervisning

Hvad enten man arbejder med tekstbehandling i forbindelse med opgaveskrivning, med søgning i Databaser og CD-Rom eller med telekommunikation, er det imidlertid vigtigt at bemærke, at det stiller nogle helt anderledes krav om organisation og fleksibilitet til læreren. Muligheden for integrering af videnssøgning resulterer i en helt anderledes måde at undervise på eller rettere at lære på. Når man arbejder med disse medier, bliver læreren i høj grad defineret som konsulent, vejleder og til en vis grad en styrefaktor, der med sine pædagogiske evner sikrer, at eleven ikke kritiskløst anvender den nye viden og det store tilgængelige materiale, men drages til ansvar for tilegnelse, eksemplificering og forståelse af stoffet. Eleven gøres altså i stor grad medansvarlig for undervisningen, udvælgelsen af stoffet og udbyttet heraf, og elevernes indbyrdes interaktion opstår helt naturligt i form af udveksling af materiale, diskussion og debat om egnethed set ud fra det på forhånd aftalte undervisningsemne. Eleven har på vidt forskellige tidspunkter brug for lærerens hjælp både med hensyn til indlæring og styring, og i en sådan undervisningsform bliver der derfor i høj grad brug for undervisningsdiffe-

rentiering, da hver enkelt gruppe elever på forskellige tidspunkter i forløbet og på forskelligt fagligt grundlag har brug for læreren. Grammatikundervisning og indøvelse af sproglige vendinger samt hjælp til videnssøgen og medfølgende afgrænsning af stoffet opstår som krav fra eleverne. Alt dette ser vi som positive og motiverende faktorer i undervisningen, selv om det kan være meget anstrengende at undervise eleverne på denne delvist projektorienterede måde.

Større elevansvarlighed i undervisningen hænger dog ikke blot sammen med anvendelse af moderne teknologi i undervisningen, og de følgende år vil med al sandsynlighed generelt blive præget af en meget større elevansvarlighed over for læreprocessen end tilfældet er nu.

For at opnå en optimal oplevelse med telekommunikation, er det desuden meget nødvendigt, at indlæggene kommer til den forventede tidsfrist, da indlæggene gerne skulle indgå i en fornuftig og relevant sammenhæng med det øvrige arbejde i klassen. Det nytter derfor ikke at komme med svar på eller indlæg om et emne med en uges forsinkelse. Eleverne er meget opsatte på respons og hermed menes hurtig respons og derfor vil enhver forsinkelse medføre skuffelse og tab af motivation for elevernes vedkommende.

Et af de store problemer er imidlertid tidsrammen; normalt er undervisningen inddelt i moduler af 45 minutters varighed. Vi har dog været heldige i de fleste tilfælde at have mulighed for at

disponere over dobbelttimer, men selv her kan det være meget forstyrrende for sammenhængen og motivationen hos eleverne at skulle afbryde et spændende projektarbejde, fordi klokken ringer. Det mest ideelle ville være at dele skoledagen op i større sekvenser, hvilket ville give mulighed for mere fordybelse i det enkelte fag og i alle tilfælde i projekter af den art, vi har fortalt om i denne artikel. På Vejen Gymnasium og på Ribe Katedralskole har

vi for andet år i træk blokdage, hvor et enkelt fag disponerer over den samme klasse en hel skoledag. Dette er et udmærket eksperiment, men det er ikke nok én gang om året at få denne mulighed for sammenhæng, når det drejer sig om projektundervisning af den art, vi her har omtalt. Hvis EDB og NY INFORMATIONSTEKNOLOGI virkelig skal integreres i undervisningen, må vi nok også på det skematekniske område tænke nye tanker.

Sommerkursus på Skærum Mølle

Storbritannien mellem Europa og Verdenshavene

Kurset arrangeres i samarbejde mellem Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle, Folkeuniversitetet, og Engelsk Institut, Københavns Universitet.

1997-seminaret på Skærum blander indslag fra engelskfagets sproglige, litterære og historiske discipliner af interesse for engelsklærere på alle niveauer. På sprogsiden bliver temaet fremmedsprogstilegnelse og fremmedsprogsundervisning, den litterære del beskæftiger sig med caraibisk og asiatisk/britisk litteratur, og den historiske med Storbritanniens forhold til Kontinentet i nyeste tid.

- Tid:* 26.-30. juli 1997
- Sted:* Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle, Vemb, Vestjylland.
- Undervisere:* Professor Kirsten Haastrup, Danmarks Lærerhøjskole, adjunkt Eva Rask Knudsen, Engelsk Institut, KU, adjunkt Martin Leer, Engelsk Institut, KU, lektor Jørgen Sevaldsen, Engelsk Institut, KU.
- Pris:* 1.950 kr. for kursus, kost og logi;
1500 kr. for kursus og kost.
- Tilmelding:* Inden 1. juli 1997
- Tilmelding og nærmere oplysning hos:*
Jørgen Sevaldsen, Engelsk Institut, KUA,
Njalsgade 84, København S,
tlf. 35 32 85 76; fax 35 32 86 15.